

vann fra fjell til fjord

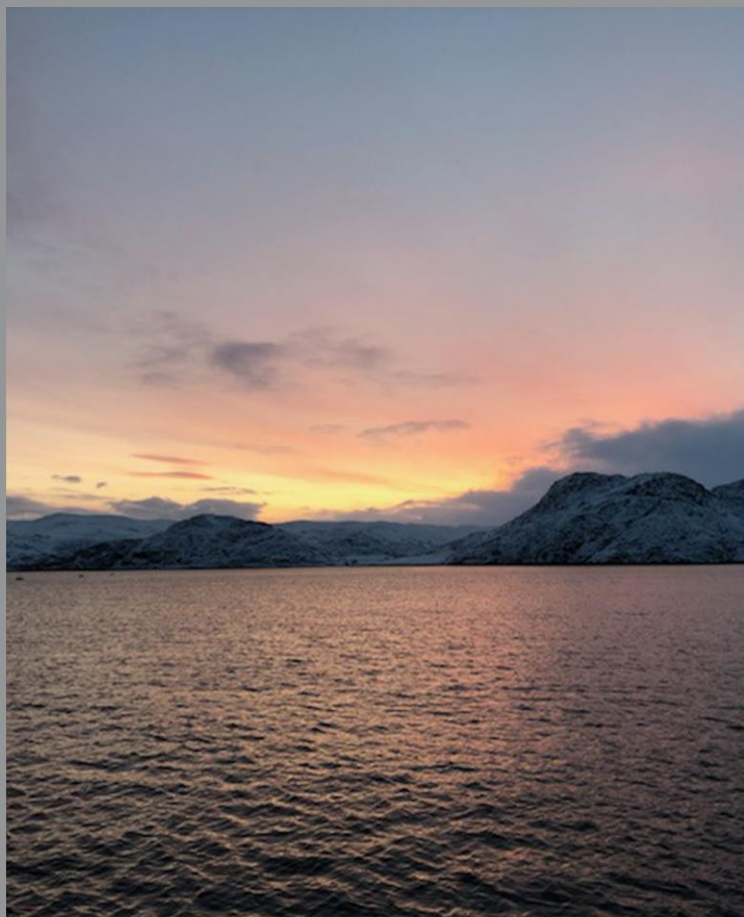
Sammen for vannet

Oppdatering av regional vannforvaltningsplan
med tilhørende tiltaksprogram

Vedlegg 5 til høringsdokument 2:

Hovedutfordringer

i vannområde Måsøy og Magerøya

Oppdatering av
hovedutfordringer for
vannområde Måsøy og
Magerøya
2022 – 2027

Høsten 2018

Innhold

1. Innledning	3
2. Om dokumentet	4
2.1. Vannområdet vårt	5
3. Miljøtilstanden i vannområdet – hvordan står det til med vannet vårt?.....	6
3.1 Økologisk tilstand i overflatevann i vannområdet	6
3.2 Sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) i vannområdet.....	7
3.3 Kjemisk tilstand og grunnvann	10
3.4 Endringer i miljøtilstand	10
4. Påvirkninger i vannområdet	11
4.1 Hva påvirker vannforekomstene i vannområdet vårt?	11
4.2 Samfunnsutvikling, klimaendringer, planlagt aktivitet og virksomhet.....	12
4.3 Endringer i påvirkninger og utviklingstrekk.....	12
5. Miljømål og unntak i vannområdet	13
6. Tiltak i vannområdet – når vi miljømålene?.....	15

1. Innledning

Fram mot 2021 skal de regionale vannforvaltningsplanene og tilhørende tiltaksprogrammene i hele Norge oppdateres og justeres. Gjeldende regional vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram har fått virke siden 2016. Vi skal nå gjennomgå hvordan det står til med vannet, og justere planene for hvordan vi best tar vare på vannet vårt fremover. Oppdaterte planer og tiltaksprogram skal være gjeldende fra starten av 2022 til utgangen av 2027. Les mer om vannforvaltningen i Norge [her](#).

I prosessen fram mot oppdaterte vannforvaltningsplaner og tiltaksprogram vil det være to høringer, med to dokumenter i hver høring:

På høring fra 1. april til 30 juni 2019:

- Planprogram ([lenke](#) til dokumentet)
- Hovedutfordringer i vannregionen med vedlegg (dette er vedlegg 5)

På høring fra 1. oktober til 31. desember 2020:

- Forslag til oppdatert regional vannforvaltningsplan.
- Forslag til oppdatert regionalt tiltaksprogram.

Dette dokumentet om hovedutfordringer inneholder oppdatert oversikt over miljøtilstand, påvirkninger og status for gjennomføring av tiltak, og er derfor et viktig dokument i prosessen fram mot oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram. En felles forståelse av hva som er de viktigste utfordringene vil gi et godt grunnlag for videre samarbeid om oppdateringen av regional forvaltningsplan og tilhørende tiltaksprogram.

Samtidig med høring av hovedutfordringer, høres også planprogrammet. I planprogrammet finner du mer om hvordan prosessen fram mot oppdaterte planer er tenkt å foregå, hvem som er involvert, når, og prosess for medvirkning.

Med høringen av planprogram og hovedutfordringer er vi nå inne i planarbeidet for andre runde av regionale vannforvaltningsplaner. Gjeldende regional vannforvaltningsplan og tiltaksprogram ble utarbeidet i 2015, godkjent i 2016 og gjelder til slutten av 2021. Planen og tiltaksprogrammet som nå skal revideres og oppdateres, skal gjelde fra starten av 2022 til slutten av 2027.

Gjeldende plandokumenter for planperiodene 2010 – 2015 og 2016 – 2021 finner du her:
<http://www.vannportalen.no/plandokumenter/>

Utarbeidelsen av dette dokumentet er basert på uttrekk fra Vann-Nett og følgende møter og konsultasjoner:

- Møte med teknisk sjef i Måsøy kommune 2. oktober 2018
- Oppstartsmøte i Vannområde Midt-Finnmark 19. oktober 2018
- Regional samling for vannområdekoordinatorer 6. november 2018

Julianne Netteland
Vannområdekoordinator

2. Om dokumentet

Dette dokumentet ser på hva som var de viktigste utfordringene i forrige planleggingsrunde, og hvilke utfordringer som gjelder nå og som skal settes på dagsorden og arbeides videre med i neste forvaltningsplan og tiltaksprogram. Er det de samme utfordringene som gjelder?

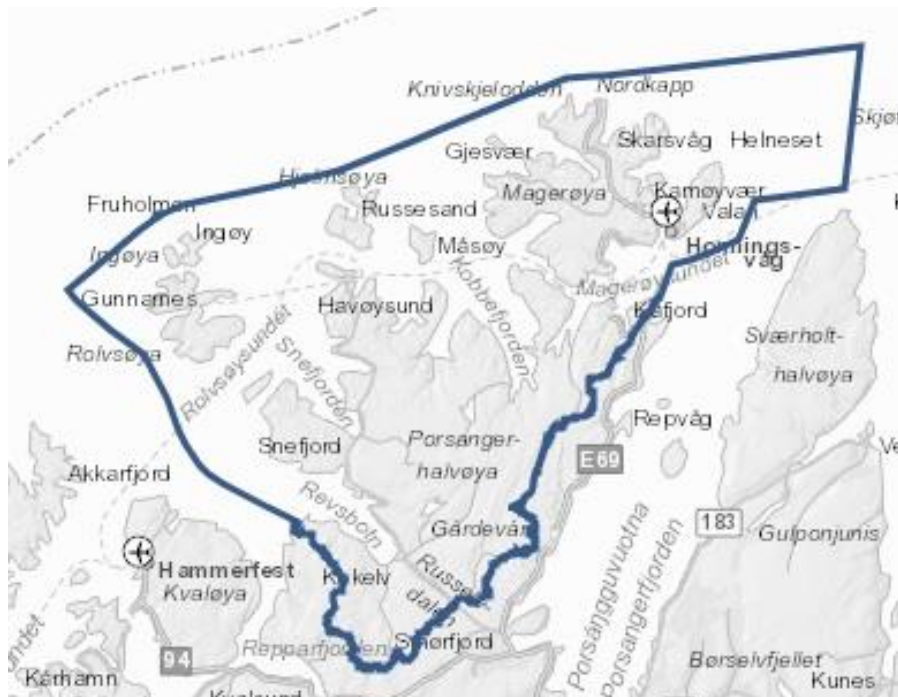
Spørsmål i høringen

Dokumentet inneholder spørsmål vi særlig ønsker svar på i høringen. Alle spørsmålene er samlet i boksen under. Du må gjerne sende inn andre kommentarer i tillegg til høringsspørsmålene. Det legges til rette for innspill underveis i arbeidet fram mot nye plandokumenter og i kommende høring av plandokumentene fra 1. oktober 2020.

Spørsmål vi særlig ønsker svar på i høringen:

- Er miljøtilstand og påvirkninger riktig beskrevet? Finnes det data hos sektormyndigheter eller lokal/erfaringsbasert kunnskap som kan bidra til en enda bedre beskrivelse?
- Er alle interesser av betydning ivaretatt? Er det interesser av betydning som ikke omtales?
- Har du eller din organisasjon/bedrift/myndighet innspill til prioriteringer eller andre momenter til det videre planarbeidet?

2.1. Vannområdet vårt

Figur 1: Kart over Måsøy og Magerøya vannområde i Finnmark vannregion. Kilde: Vann-nett Portal.

Følgende kommuner ligger innenfor vannområde Måsøy og Magerøya område:

- Måsøy
- Nordkapp
- Kvalsund
- Porsanger

Tabell 1: Vannforekomster i vannområdet. Vassdragene og kystområdene er delt inn i vannforekomster. Antall vannforekomster er ikke statisk, og kan endres underveis etter hvert som kunnskapen om vannmiljøet endres/forbedres. Kilde: Vann-nett 07. januar 2019. *Sterkt modifiserte vannforekomster

Type vannforekomst:	Antall vannforekomster	Av disse; Antall SMVF*	Areal/lengde
Elver og bekkefelt	219	5	2607,76km
Grunnvann	9	0	6,39km ²
Innsjøer	43	2	29,07km ²
Kystvann	47	0	2721,12km ²
Antall totalt	318	7	

Drikkevann

Miljødirektoratet i samarbeid med Mattilsynet skal utarbeide kart som viser drikkevannskilder med tilhørende varsomhetsområder. Kartene legges inn i dokumentene når det er klart.

3. Miljøtilstanden i vannområdet – hvordan står det til med vannet vårt?

3.1 Økologisk tilstand i overflatevann i vannområdet

Økologisk tilstand baseres på tilstand for økologiske kvalitetselementer, og er et uttrykk for tilstanden når det gjelder sammensetning og virkemåte for økosystemet i en forekomst av overflatevann.

Måsøy og Magerøya vannområde består i hovedsak av store ubebygde arealer og naturområder, og er spredt bebygde. Store områder med få menneskelige inngrep og påvirkninger resulterer i at hoveddelen av vannforekomstene i vannområdet har svært god og god økologisk tilstand (se Figur 2).

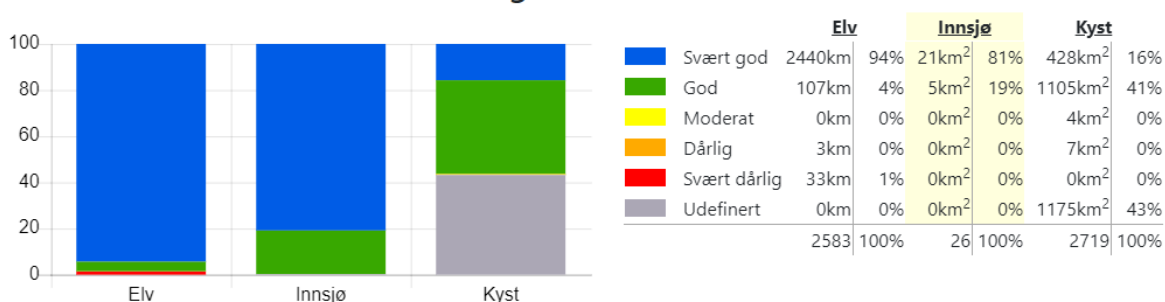
Figur 2: Oversikt over økologisk tilstand i overflatevann i vannområde Måsøy og Magerøya. Kilde: Vann-nett 14. januar 2019.

Figur 3: Fordeling i prosent tilstand per vannkategori vannområde Måsøy og Magerøya. Kilde: Vann-nett 14. januar 2019.

Fordeling areal og lengde tilstand per vannkategori

Naturlige vannforekomster

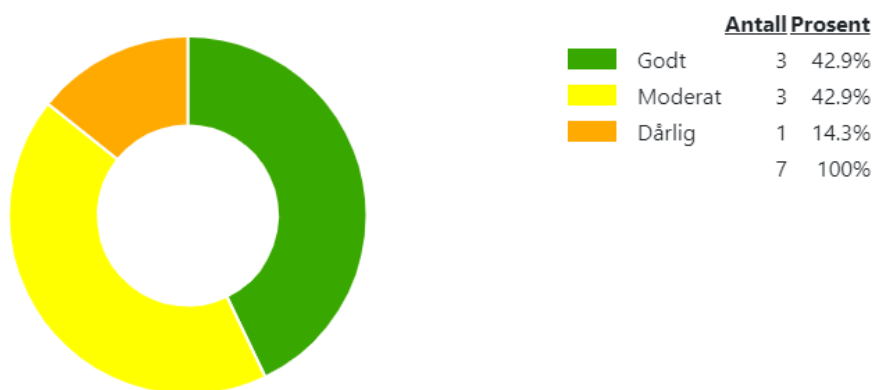
Figur 4: Fordeling areal og lengde vannkategori i vannområde Måsøy og Magerøya. Kilde: Vann-nett 14. januar 2019.

3.2 Sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) i vannområdet

Sterkt modifiserte vannforekomster, forkortet SMVF, er vannforekomster av overflatevann som har gjennomgått fysiske eller hydrologiske endringer som følge av samfunnsnyttig menneskelig virksomhet. En forutsetning for å utpekes som SMVF er at det ikke kan oppnås god økologisk tilstand uten å fjerne hensikten med inngrepet, eller uten miljøtiltak med uforholdsmessige konsekvenser. Eksempler på dette kan være vannforekomster som er omfattet av vannkraftutbygging, bygd ut som havneanlegg eller kanalisert av hensyn til jordbruk. For disse vannforekomstene klassifiseres økologisk potensial istedenfor tilstand.

I Måsøy og Magerøya vannområde er 7 vannforekomster utpekt som SMVF. Av disse er 5 elveforekomster, og 2 innsjøer. For samtlige vannforekomster er det vannkraftutbygging som gjør at de klassifiseres som SMVF.

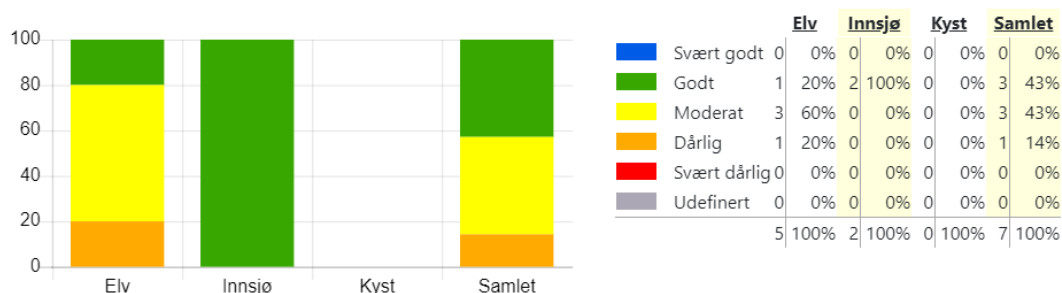
Økologisk potensiale Sterkt modifiserte vannforekomster

Figur 5: Oversikt over økologisk potensial i sterkt modifiserte vannforekomster i vannområde Måsøy og Magerøya. Kilde: Vann-nett 07. januar 2019.

Fordeling i antall og prosent pr vannkategori

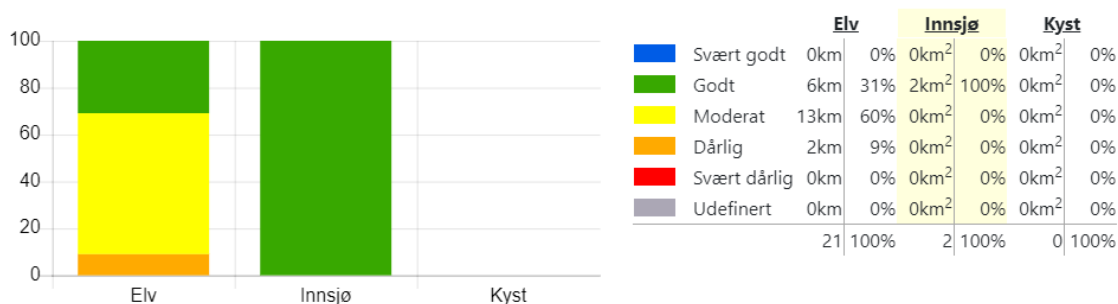
Sterkt modifiserte vannforekomster

Figur 6: Fordeling i antall og prosent per vannkategori, sterkt modifiserte vannforekomster i vannområde Måsøy og Magerøya. Kilde: Vann-nett 07. januar 2019.

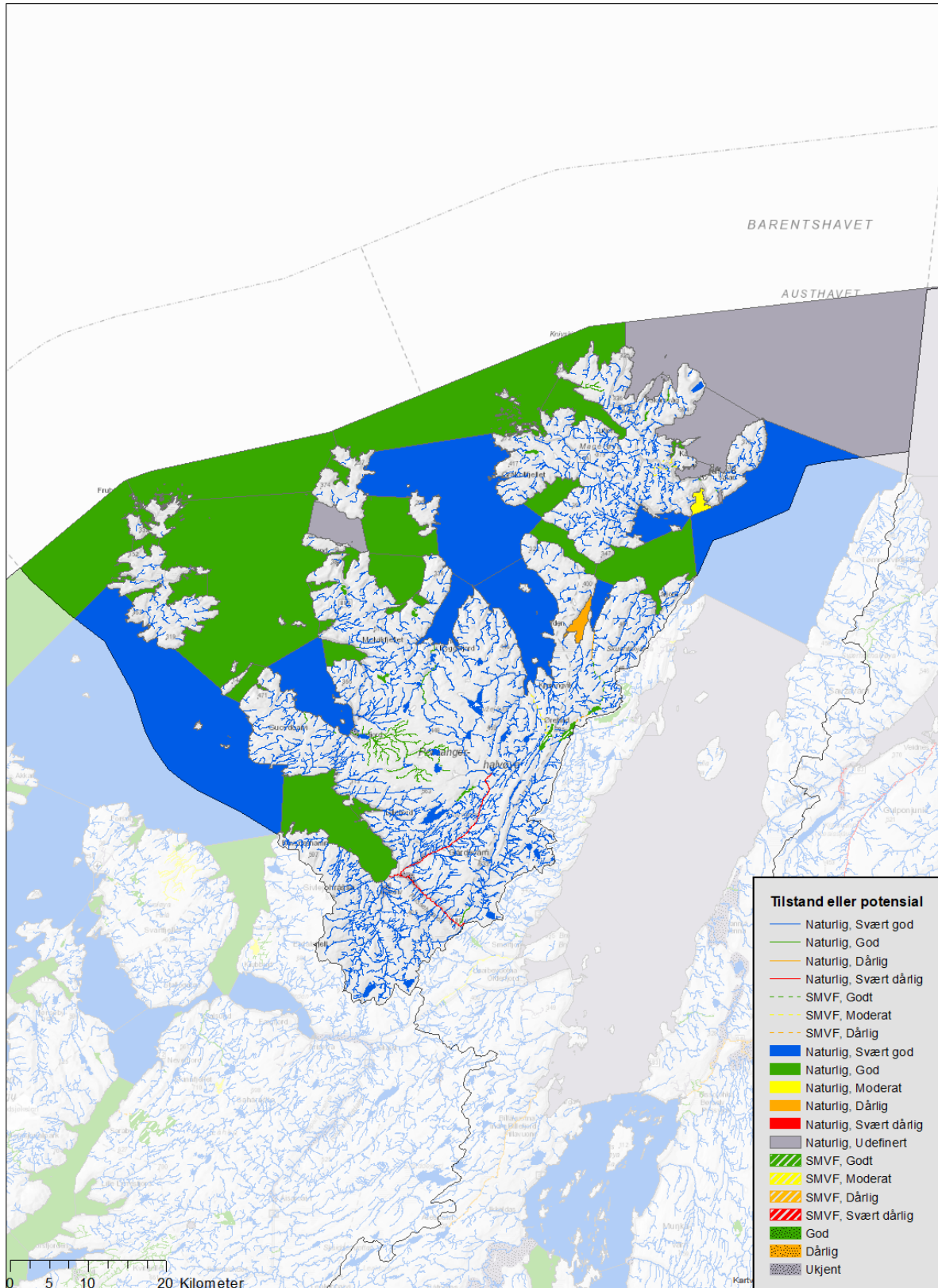
Fordeling areal og lengde potensial per vannkategori

Sterkt modifiserte vannforekomster

Figur 7: Fordeling areal og lengde sterkt modifiserte vannforekomster i vannområde Måsøy og Magerøya. Kilde: Vann-nett 07. januar 2019.

Måsøy og Magerøya

Figur 8: Kartet viser oversikt over økologisk tilstand og potensial for naturlige og sterkt modifiserte vannforekomster i vannområdet. Kilde: Miljødirektoratet, 15. januar 2019.

3.3 Kjemisk tilstand og grunnvann

Foreløpig har vi lite data om kjemisk tilstand, og det er bare 13 vannforekomster i Måsøy og Magerøya som har fått registrert kjemisk tilstand. Av disse har 7 god tilstand, mens 6 har dårlig tilstand. Du kan lese litt mer om dette i Hovedutfordringer for vannregionen.

3.4 Endringer i miljøtilstand

Siden oppstart med de lokale vannområdene i Finnmark vannregion i 2010 har man ikke lyktes å komme i gang med dette for vannområdet Måsøy og Magerøya før høsten 2018. Det har derfor ikke blitt gjort særlig arbeid i vannområdet tidligere, og sammenligningsgrunnlaget for miljøtilstand er mangelfullt. Antall vannforekomster med udefinert miljøtilstand har blitt redusert fra 57 i 2015 til 10 i 2019. 19 % av kystvannforekomstene er fremdeles udefinerte, og det er et behov for kartlegging av miljøtilstanden her. Prosentandelen av vannforekomster med god eller svært god tilstand har økt fra 79,2 % i 2015 til 94,7 % i 2019. Denne endringen skyldes trolig karakteriseringsarbeid i større grad enn en faktisk endring i miljøtilstand.

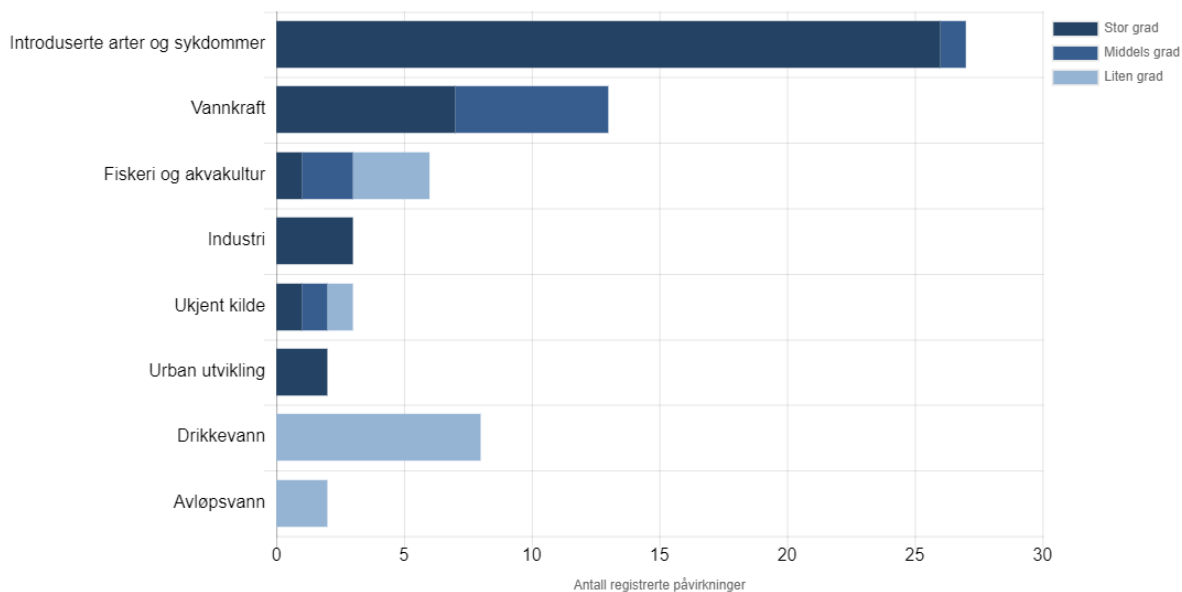
Figur 9: Selvika i Måsøy kommune. Foto: Julianne Netteland.

4. Påvirkninger i vannområdet

4.1 Hva påvirker vannforekomstene i vannområdet vårt?

En viktig del av arbeidet i vannområdet er å få en oversikt over alle menneskeskapte påvirkninger som kan ha eller kan komme til å ha effekt på vannmiljøet. De 10 største påvirkningene for vannområde Måsøy og Magerøya er vist i Figur 10.

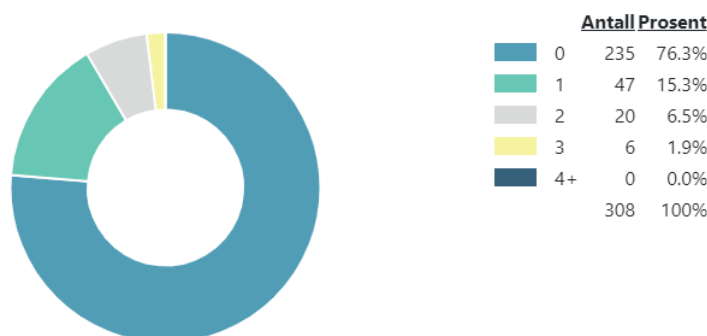
Oversikt over de 10 største påvirkningsgruppene

Figur 10: Oversikt over de 10 største påvirkningsgruppene i vannområde Måsøy og Magerøya. Kilde: Vann-nett 07. januar 2019.

Vannforekomster kan ha flere påvirkninger samtidig, som vist i Figur 11:

Antall vannforekomster med 0,1,2,3 og 4 eller fler påvirkninger

Figur 11: Antall vannforekomster med 0, 1, 2, 3 og 4 eller flere påvirkninger i vannområde Måsøy og Magerøya. Kilde: Vann-nett 07. januar 2019.

Påvirkninger vannområdet

Som vist i Figur 11 har 23,7 % av vannforekomstene i Måsøy og Magerøya vannområde én eller flere påvirkninger. Det er påvirkning fra introduserte arter og sykdommer som forekommer hyppigst (se Figur 10). Her er det kongekrabbe som er en stor påvirkning på halvparten av kystvannsforekomstene, i tillegg til at pukcellaks er registrert som en stor til middels påvirkning i 4 elveforekomster. Påvirkninger fra vannkraft forekommer også hyppig, og her er det særlig vannstanden i elver og innsjøer som er påvirket i stor og middels grad. Drikkevann er registrert som en påvirkning på 8 innsjøvannforekomster, hvor dammer, barriere og sluser til drikkevannsforsyning påvirker miljøtilstanden i liten grad.

4.2 Samfunnsutvikling, klimaendringer, planlagt aktivitet og virksomhet

Følgende fremtidige utfordringer er identifisert for Måsøy og Magerøya vannområde:

- Måsøy kommune v/planutvalget har stilt seg positiv til å etablere mere oppdrettsaktivitet i Måsøy kommune, dette i forbindelse med høringsuttalelse til søknad om å etablere 3 nye oppdrettslokalteter i Revsbotn. Når kommunen ønsker vekst og etablering av nye lokaliteter har flere selskaper signalisert at de ønsker å søke på lokaliteter i Måsøy kommune. Havbruk og oppdrett er også et viktig satsingsområde for Nordkapp kommune. Dette kan ha innvirkning på miljøtilstanden, blant annet gjennom villaksen som har oppvekstområder langs kysten.
- Som en del av sin samfunnsplan ønsker Nordkapp kommune at mineralressursene i kommunen skal kartlegges og utnyttes til samfunnets beste. En fremtidig utvinning av eventuelle mineraler vil kunne ha stor innvirkning på vannmiljøet.
- Lengre perioder med varmt og tørt vær kan i fremtiden føre til at det i perioder blir mindre vannføring i elvene. Dette kan føre til dårligere miljøtilstand i elvene, og dårligere forhold for blant annet fisken som bor der. Det forventes også flere og større regnflommer. Dette vil gi økt avrenning fra jordbruksområder og bebyggelse, og setter et behov for økt beredskap i forhold til håndtering av overvann.

4.3 Endringer i påvirkninger og utviklingstrekk

Som nevnt i punkt 3.4 er sammenligningsgrunnlaget fra forrige planperiode noe mangelfullt, da vannforvaltningsarbeidet ikke hadde kommet skikkelig i gang i vannområdet. Det har trolig ikke vært store endringer i påvirkninger fra forrige planperiode.

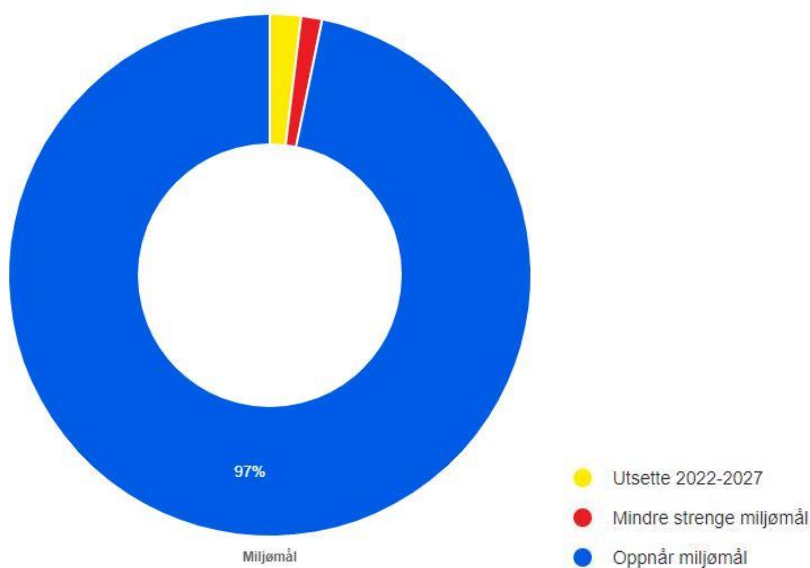
5. Miljøsmål og unntak i vannområdet

Miljømålene fra 2016

Vannforvaltningsplanene vi jobber etter nå (2016 – 2021) ble vedtatt i vannregionene i 2015, og godkjent av departementene i 2016.

Miljømålene er viktige fordi de skal beskytte vassdragene og kystvannet mot forringelse, og å forbedre og gjenopprette miljøtilstanden for å oppnå god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Vannforvaltningsplanene bidrar til felles innsats for å redusere forurensning og andre negativ påvirkninger på kystvann, grunnvann og i vassdragene våre. Vassdrag med god miljøtilstand har lite forurensning, er egnet for bading, som drikkevann, for sportsfiske og andre gode naturopplevelser. Kystvann med lite miljøgifter gir trygg sjømat og mulighet for å høste av havets goder for fremtidige generasjoner.

Miljømålene for naturlige vannforekomster i gjeldende vannforvaltningsplan er vist i Figur 12 nedenfor. 20 naturlige vannforekomster er i risiko for å ikke nå disse miljømålene. 14 kystvannforekomster er i risiko. Hovedårsak til risiko for kystvannforekomstene er påvirkning fra kongekrabbe på økosystemene. I tillegg er det også 5 elveforekomster og 1 innsjø som er i risiko.

Figur 12: Forventet progresjon for oppnåelse av "svært god eller god tilstand" for naturlige vannforekomster i vannområde Måsøy og Magerøya, basert på regional vannforvaltningsplan for årene 2016-2021. Kilde: Vann-nett 07. januar 2019.

Forventet progresjon for oppnåelse av «godt potensial» for sterkt modifiserte vannforekomster i vannområde Laksefjorden og Nordkinnhalvøya kan ses i Tabell 2 nedenfor.

Tabell 2: Forventet progresjon for oppnåelse av «godt potensial» for sterkt modifiserte vannforekomster i vannområde Måsøy og Magerøya, basert på regional vannforvaltningsplan for årene 2016-2021. Kilde: Vann-nett 07. januar 2019.

Miljømål (økologisk potensiale)	2021		2027		2033	
	Antall	%	Antall	%	Antall	%
Godt	3	43 %	3	43 %	3	43 %
Moderat	3	43 %	3	43 %	3	43 %
Dårlig	1	14 %	1	14 %	1	14 %
Svært dårlig	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Utsatt	0	0 %	0	0 %	0	0 %

Endringer i miljømål og unntak

Som nevnt i punkt 3.4 er sammenligningsgrunnlaget fra forrige planperiode noe mangelfullt, da vannforvaltningsarbeidet ikke hadde kommet skikkelig i gang i vannområdet. I 2015 var det i Måsøy og Magerøya fire vannforekomster som fikk utsatt frist for å oppnå miljømålet om god økologisk tilstand til 2027. I 2019 er det 6 naturlige vannforekomster som har fått utsatt frist for måloppnåelse til 2027. 4 SMVF har også fått mindre strenge miljømål, som vist i Tabell 2 ovenfor. Alle øvrige vannforekomster skal oppnå svært god eller god tilstand/potensial innen 2021.

Viktige brukerinteresser i vannområdene og i regionen

I tillegg til hovedmålet om godt vannmiljø, kan det være tilfeller der viktige brukerinteresser tilsier strengere miljømål.

Viktige brukerinteresser på Måsøy og Magerøya inkluderer

- Trygg drikkevannsforsyning og kvalitet på drikkevannet
- Fiske og utmarkshøsting
- Bading og rekreasjon knyttet til vann
- Næringsinteresser knyttet til oppdrett, fiskeri og vannkraft

6. Tiltak i vannområdet – når vi miljømålene?

Tiltak fordelt på tiltaksansvarlig myndighet

Figur 13: Tiltak fordelt på tiltaksansvarlig myndighet i Finnmark, basert på regional vannforvaltningsplan for årene 2016-2021. Kilde: Vann-nett 07. januar 2019.

Det regionale tiltaksprogrammet inneholder 25 tiltak for Måsøy og Magerøya vannområde. Hvordan disse er fordelt på tiltaksansvarlig myndighet er vist i Figur 13.

Fylkesmannen i Finnmark er virkemiddeleier for 15 av tiltakene i vannområdet. 4 av disse omfatter problemkartlegging og redusering av utslipp fra industri og akvakulturanlegg, og har bedrifter som utførende part. Kommunen er utførende for 2 av tiltakene, som omfatter problemkartlegging rundt søppelfyllinger. De øvrige tiltakene satt til Fylkesmannen omfatter problemkartlegging knyttet til vannkraft og utslipp fra industri.

De 6 tiltakene hvor kommunen er virkemiddeleier dreier seg om oppgradering av avløpsnett, og problemkartlegging av avrenning.

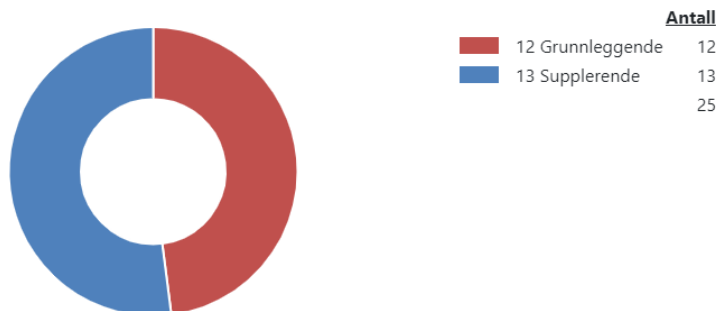
NVE er virkemiddeleier for 2 foreslåtte tiltak. Ett av tiltakene er problemkartlegging av en elveforekomst, og det andre er å vurdere behov for biotoptiltak i Austerelva.

Det ble foreslått ett tiltak mot avrenning og utslipp fra oppdrett i Vester-Lafjorden hvor fiskeridirektoratet var virkemiddeleier, men dette tiltaket har blitt avslått.

Miljødirektoratet er virkemiddeleier for ett tiltak, og har startet problemkartlegging i nedre del av Lafjordelva.

Grunnleggende tiltak er tiltak er hjemlet i lovverket vårt. Eksempel på grunnleggende tiltak er å oppfylle rensekravene forurensingsforskriften stiller til avløpsanlegg. Der grunnleggende tiltak ikke er tilstrekkelig for å nå miljømålet, må supplerende tiltak settes inn. Eksempler på disse er gjenskapning av våtmarksområder, miljøavtaler eller frivillige tiltak innen jordbruket. Vannforskriften utløser disse tiltakene. Fordelingen mellom grunnleggende og supplerende tiltak i vannområdet er vist i Figur 14.

Fordelingen mellom grunnleggende og supplerende tiltak

Figur 14: Tiltak fordelt mellom grunnleggende og supplerende tiltak i vannområde Måsøy og Magerøya, basert på regional vannforvaltningsplan for årene 2016-2021. Kilde: Vann-nett 07. januar 2019.

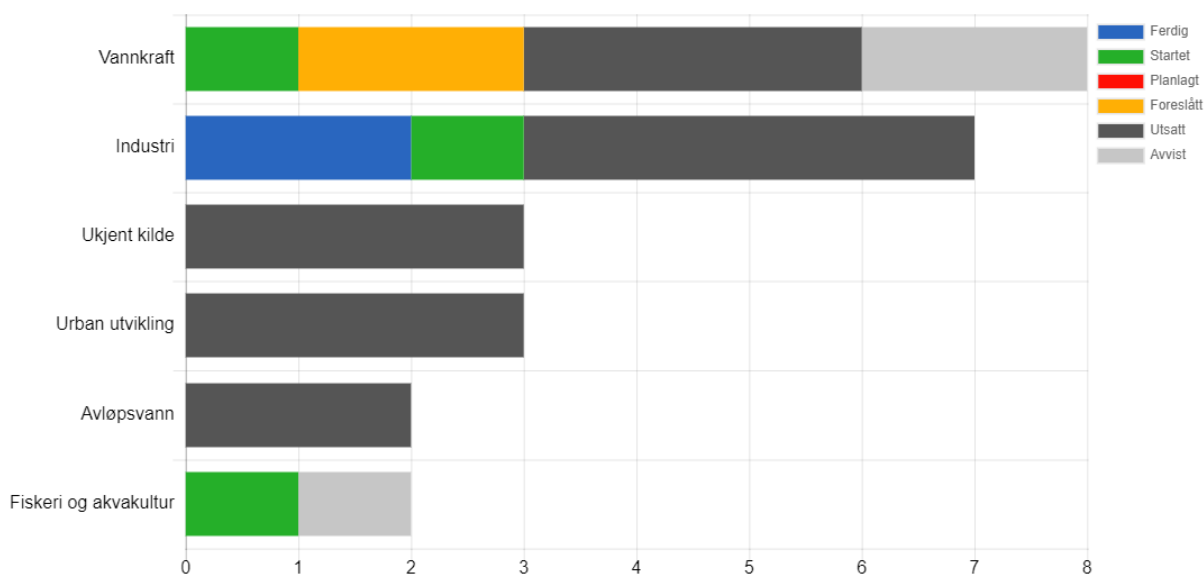
Status for gjennomføring av tiltak

I Tabell 3 og Figur 15 nedenfor vises progresjonen i tiltak som ble foreslått i vedtatt tiltaksprogram 2016-2021 for vannområdet. 4 av de foreslåtte tiltakene har blitt avvist av ulike grunner. Det har blitt gjennomført problemkartlegging og miljømudring i Havøysundet. Vannforekomsten har fremdeles et område med sedimenter som er forurenset tilsvarende klasse 5 (meget sterkt forurenset). 2 av de påbegynte tiltakene dreier seg om reduisering av utslipp/påvirkning fra akvakulturanlegg og fiskeforedlingsbedrift. Det er også påbegynt problemkartlegging i Lafjordelva nedre. 5 av de 15 utsatte tiltakene omhandler avløpsvannbehandling, 9 gjelder problemkartlegging i diverse vannforekomster, og et siste utsatt tiltak gjelder reduisering av utslipp fra industri i Nordvågen.

Tabell 3: Oversikt som viser tiltaksgjennomføring i vannområde Måsøy og Magerøya. Kilde: Vann-nett 07. januar 2019.

Tiltak	Antall	Vannforekomster	Foreslått	Planlagt	Påbegynt	Utsatt	Avvist	Gjennomført
Avløpsvannbehandling	5	5	0	0	0	5	0	0
Diffuse forurensninger	2	2	0	0	1	0	1	0
Hydromorfologi	2	3	1	0	0	0	1	0
IPPC IED	2	2	0	0	1	1	0	0
Kontroll av vannuttak	1	1	0	0	0	0	1	0
Prioriterte miljøgifter overflatevann	1	1	0	0	0	0	0	1
Supplerende	13	13	1	0	1	9	1	1
Alle	26	27	2	0	3	15	4	2

Tiltaksgjennomføring per sektor

Figur 15: Tiltaksgjennomføring pr sektor i vannområde Måsøy og Magerøya. Kilde: Vann-nett 07. januar 2019.